ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.



№ 67.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 20-го Августа — 1837 — *Wilno. Piątek. 20-go Sierpnia.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Гродно.

Ея Величество Государыня Императрица, освѣдомясь о постигшемъ городъ Гродно пожарѣ въ 1-й день минувшаго Іюля, Всемилостивѣйше пожаловать изволила, въ пособіе погорѣвшимъ, пять тысячь рублей ассигнаціями. Извѣстіе объ этомъ новомъ знакѣ безпредѣльнаго Ея Величества попеченія о благѣ подданныхъ, исполнило потерпѣвшихъ жителей благоговѣйнаго чувства благодарности.— Для распредѣленія имъ пожалованной суммы учрежденъ, по распоряженію Господина Виленскаго Военнаго Губернатора, Гродненскаго, Минскаго и Бѣлостокскаго Генералъ-Губернатора Князя *Долгорукова*, особый Комитетъ, подъ предсѣдательствомъ Г. Гродненскаго Гражданскаго Губернагора.

Вильна.

Виленская Губернская выставка естественныхъ произведеній а также мануфактурныхъ и ремесленыхъ издѣлій, будетъ для публики открыта, ежедневно, кромѣ воскресныхъ, праздничныхъ и табельныхъ дней, съ 10-ти часовъ утра до исхода 2-го по полудни, въ домѣ Миллеровъ, въ Ресурсовыхъ залахъ.

Замѣчаніе для хозяевъ.

Насѣкомыя причинившія у насъ прошедшей осенью такой вредъ озимымъ посѣвамъ, а именно ржи, опять появляются въ значительномъ количествѣ на вспаханныхъ, предназначенныхъ подъ посѣвъ паровыхъ поляхъ. Въ первыхъ числахъ текущаго Августа привезено сюда изъ Завилейскаго Уѣзда нѣсколько десятковъ сихъ червей живыхъ, недостигшихъ еще совершеннаго возраста; слышно также, что и въ другихъ уѣздахъ здѣшней Губерніи появились подобныя насѣкомыя. Это гусеницы (*Larvae*) отъ ночной такъ названной восклицательной бабочки *Phalaena Exclamationis* Linn;(*Agrotis Exclamationis* Ochsen.), отличающейся слѣдующими примѣтами: Главный цвѣтъ обоего пола, сѣро-мышатый; ошеекъ волосистый съ продолговатою черною поперечною чертою; крылья горизонтальные, задніе бѣлые у самокъ темнаго цвѣта, на переднихъ два черныхъ пятна, одно изъ нихъ почкообразное, а другое продолговатое и узкое похожее на восклицательный типографскій знакъ (!), отъ чего происходитъ и названіе ея на латинскомъ діалектѣ. Ноги при началѣ густо покрыты шерстью; рожки у самокъ волосисты, у самчиковъ гребнеобразные, при концѣ тонкіе. Часть этихъ гусеницъ развившихся въ прош. году перезимовавъ въ оцѣпенѣломъ состояніи, въ началѣ Мая преобразовалась въ куколки (*puppae*) закупоренныя въ коконахъ, составленныхъ изъ земляныхъ частицъ, изъ которыхъ въ первыхъ числахъ Іюля начали выходить бабочки, примѣчаемыя у насъ на лугахъ съ 4— 20 ч. сегожъ мѣсяца въ значительномъ количествѣ.— Бабочки эти клали свои яйца на паровыхъ поляхъ и непахатныхъ мѣстахъ, чтобы раждающіяся отъ нихъ гусеницы нашли готовую пищу въ разныхъ злакахъ, а именно въ листахъ обыкновеннаго цырника, которые ра-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Grodno.

Nayjaśnieysza Cesarzowa Jey Mość, dowiedziawszy się o pożarze, którym nawiedzone zostało miasto Grodno w dniu 1 przeszłego Lipca, Naymiłościwiey przeznaczyć raczyła na wspomożenie pogorzelców 5,000 rubli assygnacyami. Wiadomość o tym nowym dowodzie nieograniczoney pieczołowitości Nayjaśnieyszey Cesarzowey Jey Mości o dobro poddanych, napełniła mieszkańców, dotknionych nieszczęściem, uczuciami naygłębszey wdzięczności.— Dla rozdzielenia im darowaney summy, ustanowiony jest, z rozrządzenia Pana Wileńskiego Wojennego Gubernatora, Grodzieńskiego, Mińskiego i Białostockiego Jenerał-Gubernatora Xiążęcia *Dołhorukowa*, osobny Komitet pod prezydencyą Pana Grodzieńskiego Cywilnego Gubernatora.

Wilno.

Wileńska Gubernialna Wystawa płodów przyrodzonych oraz wyrobów rękodzielnych i rzemieślniczych, będzie dla Publiczności otwartą codziennie, wyjąwszy dni niedzielne, świąteczne i tabelne, od godziny 10-tey zrana, do 3-ciey po południu, w domu PP. Müllerow, w salach resursowych.

Ostrzeżenie dla Gospodarzy.

Robaki, które w roku przeszłym wschodom ozimym, mianowicie zaś żyta, tyle uszkodziły, teraz nanowo zaczęły się pokazywać w znaczney ilości, na ugorach zoranych i do zasiewu przeznaczonych.— Kilkadziesiąt sztuk żywych, lecz niezupełnie jeszcze dorosłych, przywieziono tu w początkach Sierpnia z powiatu Zawileyskiego. Są to gąsiennice (*Larvac*) nazywaney, *Phalaena Exclamationis* Linn: (*Agrotis Exclamationis* Ochsenheimer) odznaczającey się następującemi cechami:— W obojey płci panująca farba szaromyszata; trąbka wyraźna; kołnierz włosisty z przepaską z przodu, podłużną czarną; skrzydła poziome, tylne białe, u samic brudno zafarbowane: na przednich dwie bardzo wyraźne plamy czerniawe, większa nieforemnie nerkowata, druga zaś podłużna do znaku drukarskiego wykrzyknika (!) podobna, od czego i nazwisko jey gatunkowe łacińskie jest wzięte. Nogi przy nasadzie mocno włosiste; u samic rożki szczecinowate, u samców grzebykowate w końcu ścienione. Część gąsiennic tych, w roku przeszłym wylęgłych, przetrwawszy zimę w odrętwieniu, w początkach Maja zamieniła się w poczwarki ukryte w wątłych kokonach, z cząstek ziemi złożonych, z których w pierwszych dniach zaczęły wychodzić motyle, od 4 do 20-go tegoż miesiąca w znaczney liczbie u nas na łąkach trawiastych postrzegane.— Motyle te, złożyły swe jaja na poparach i mieyscach nieoromych, aby wylęgające się z nich gąsiennice, gotowy znalazły pokarm w rozmaitych trawach, a szczególniey w Perzu, którego liście, równie jak i uruniałe żyto naybardziey im są ulubione.— Ponieważ, jak się i z przeszłorocznych postrzeżeń okazało i tegoroczne toż samo potwierdzają, nie wszystkie gąsiennice z jay jednocześnie wychodzą, i wykluwanie to trwać może aż do końca Sierpnia, w tych za-

вно какъ и молодая рожь особенно для нихъ прiятны. Такъ какъ уже опытомъ дознано, что не всѣ гусенницы единовременно выходятъ изъ яичекъ, и развитiе ихъ можетъ продолжаться до конца Августа, то изъ сего видно, что токмо опозданiе съ усѣвами покрайней мѣрѣ до 1-го Сентября, можетъ предохранить озимые урожаи отъ истребленiя сими насѣкомыми, а именно въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ онѣ находились въ большомъ множествѣ въ прош. году, и гдѣ посѣвы будутъ производиться не послѣ ярыхъ хлѣбовъ и не на свѣжей унавоженной почвѣ, но прямо на паровыхъ поляхъ. Поле должно напередъ посредствомъ боронованiя хорошо очистить отъ всякихъ сорныхъ травъ, а самые семена приготовить или по способу сообщенному въ прош. году посредствомъ богульника (Литов. Вѣстникъ 1836 N 90) или Черемушнаго отвара (Земледѣльческая Газета 1835 стр. 766 и 798). Впрочемъ не выгоднѣе ли былобы вмѣсто отмачиванiя симъ послѣднимъ, окуривать въ осѣтяхъ рожь черемухою? средство, оказавшее на опытѣ желаемый успѣхъ въ южныхъ губернiяхъ Государства.

tém mieyscach i okolicach, w których one w obfitości wielkiey w roku przeszłym znaydowały się i gdzie usiewy, nie po jarzynie, ani na świeżych pognojach, ale wprost na ugorze mają się odbywać, wstrzymać się z niemi wypada przynaymniey do 1-go Września. Potrzeba wprzód wyrobić pole wybronowaniem ze wszelkiey trawy, a samo nasienie przyprawić podług rady w roku przeszłym podaney, albo babunem (Kur. Lit. N. 90 str. 743 albo odwarem czeremchowym. Gaz. Rol. r. 1835 str. 766 i 798), Możeby się tu przydało okurzanie w osieciach żyta, na nasienie przeznaczonego tąż samą czeremchą?— środek z pomyślnym skutkiem w Południowych Rossyi Guberniach, za skuteczny uznany.

Знатный помѣщикъ Завилейскаго уѣзда въ имѣнiи своемъ назначилъ награду за собиранiе гусенницъ на паровыхъ поляхъ по 2½ копѣекъ серебромъ за копу, представляя такимъ образомъ, примѣръ достойный подражанiя, а вмѣстѣ успѣшнѣйшую мѣру для избѣжанiя вреда, возникающаго отъ размноженiя этихъ червей, а преимущественно, что собиранiе оныхъ на паровыхъ поляхъ, почитается самымъ лучшимъ и единственнымъ средствомъ къ уменьшенiю числа ихъ.

Znakomity obywatel Pttu Zawileyskiego w dobrach swoich przeznaczył nagrody za zbieranie gąsienic na poparach, po gr. 5 od kopy, dając tym sposobem przykład, ze wszech miar godny naśladowania i sposób ku wstrzymaniu szkod z rozmnożenia tego robactwa, ile że zbieranie gąsiennic na ugorach za nayskuteczniejszy i jedyny prawie środek do zmnieyszenia jego liczby może się uważać.

Истребленiе гусенницъ на обошедшихъ посѣвахъ, другихъ требуетъ средствъ, которые въ особомъ сочиненiи будутъ сообщены публикѣ, съ прибавленiемъ таблицы изображающей всѣ перемѣны сего вреднаго у насъ насѣкомаго. Въ южныхъ краяхъ Европы, именно въ Богемiи и Моравiи съ давныхъ временъ извѣстна по сему отношенiю ржаная бабочка (*Noctue Segetum* Fабр. *Agrotis Segetum* Оснs.) къ которой неправильно причисляли нашихъ гусенницъ. *С. Б. В.*

Wytępianie gąsienic tych na zasiewach urunialych, innych wymaga sposobów, które w osobném piśmie wkrótce tu wyyść mającém, będą podane z dołączeniem dokładney tablicy wszystkie przemiany tego, szkodliwością u nas odznaczającego się owadu, wyobrażające. W południowych krajach Europy, mianowicie w Czechach i Morawii słynie pod tym względem *Noctua Segetum* Fabr. (*Agrotis Segetum* Ochs.), do którego mylnie nasze gąsienice odnaszano. *S. B. G.*

Санктпетербургъ, 10-го Августа.

Въ *Journal de St. Pétersbourg* напечатано: „Государыня Императрица изволила прибыть, въ вожделѣнномъ здравiи, 3-го Августа по полудни, въ Москву, въ сопровожденiи Его Императорскаго Высочества Цесаревича Наслѣдника Престола, выѣхавшаго до второй станцiи на встрѣчу своей Августѣйшей Родительницы. Ея Величество изволила остановится въ Кремлѣ.“

— Его Императорское Высочество Великiй Князь МИХАИЛЪ ПАВЛОВИЧЪ изволилъ отправиться въ Вознесенскъ, 10-го Августа.

— Высочайшею Грамотою отъ 16 Iюля, Чиновникъ особыхъ порученiй при Генералъ-Провiантмейстерѣ Военнаго Министерства, 4 го класса *Асосковъ*, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ *Императорскаго и Царскаго Ордена Св. Станислава второй степени.*

— Высочайшимъ Приказомъ отъ 30 Iюля, Управляющiй I-мъ Отдѣленiемъ Канцелярiи Военнаго Министерства, Флигель Адъютантъ Его Императорскаго Величества, Лейбъ-Гвардiи Преображенскаго полка Полковникъ Графъ *Ламздорфъ*, назначается Директоромъ Лѣснаго и Межеваго Института, съ оставленiемъ въ званiи Флигель-Адъютанта.

— Директору Департамента Государственнаго Казначейства, Дѣйствительному Статскому Совѣтнику *Княжевичу*, Всемилостивѣйше повелѣно быть Попечителемъ Одесскаго Учебнаго Округа, съ производствомъ ему жалованья по 6,000 руб., столовыхъ по 3,600 руб. и квартирныхъ по 2,500 руб. въ годъ, изъ суммъ Государственнаго Казначейства.

— Государь Императоръ, по журналу Комитета Гг. Министровъ, 6-го Iюля 1837 г., соизволилъ Высочайше утвердить представленiе Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, чтобы Медиковъ, состоящихъ по найму при Канцелярiи Министра и Департаментахъ: Хозяйственномъ, Полицiи Исполнительной и Духовныхъ Дѣлъ Иностранныхъ Исповѣданiй, считать впредь въ Государственной службѣ.

— По поводу возникшаго въ Гродненской губернiи вопроса: можно ли допустить Евреевъ къ сбору добровольныхъ приношенiй на сооруженiе ихъ Синагогъ и молитвенныхъ школъ, Г. Виленскiй Военный, Гродненскiй, Минскiй и Бѣлостокскiй Генералъ-Губернаторъ, представилъ Г. Министру Внутреннихъ Дѣлъ особыя, составленныя на сей предметъ, по его порученiю, Гродненскимъ Гражданскимъ Губернаторомъ правила, прося дальнѣйшихъ распоряженiй. Сiи правила заключаются въ слѣдующемъ:

1-е.) Еврейскiя молитвенныя общества, при испра-

Sankt-Petersburg, dnia 10-go Sierpnia.

W *Journal de St. Pétersbourg* czytamy: „Nayjaśnieysza Pani Cesarzowa Jey Mość, 3-go Sierpnia z południa raczyła przybydź w pożądaném zdrowiu do Moskwy, w towarzystwie Jego Cesarskiey Wysokości Następcy Tronu, który wyjechał do drugiey stacyi na spotkanie Nayjaśnieyszey Swey Matki. Cesarzowa Jey Mość raczyła zatrzymać się w Kremlu.”

— Jego Cesarska Wysokość Wielki Xiąże MICHAŁ PAWŁOWICZ raczył wyjechać do Woznesenska, d. 10-go Sierpnia.

— Przez Naywyższy Dyplomat pod dniem 16 Lipca, Urzędnik do szczególnych poleceń przy Jeneralnym Prowiantmistrzu Ministeryum Woyny, 4-ey klassy *Asoskow*, Nayłaskawiey mianowany Kawalerem *Cesarskiego i Królewskiego Orderu Sw. Stanisława drugiego stopnia.*

— Przez Naywyższy Rozkaz Dzienny pod dniem 30 Lipca, Zarządzający 1-m Oddziałem Kancellaryi Ministeryum Woyny, skrzydłowy Adjutant Jego Cesarskiey Mości, Półkownik Gwardyi półku Preobrażeńskiego Hrabia *Lamsdorf*, naznaczony Dyrektorem Instytutu Lesnego i Granicznego, z pozostaniem w nazwaniu skrzydłowego Adjutanta.

— Dyrektorowi Departamentu Podskarbstwa Państwa, Rzeczywistemu Radzcy Stanu *Kniażewiczowi*, Nayłaskawiey rozkazano bydź Kuratorem Odeskiego Okręgu Szkolnego, z wydawaniem mu płacy po sześć tysięcy rubli, stołowych po trzy tysiące sześćset rubli i kwaterunkowych po dwa tysiące pięćset rubli na rok, z summ Podskarbstwa Państwa.

— Cesarz Jego Mość, w żurnale Komitetu PP. Ministrów, dnia 6-go Lipca 1837 r., Naywyżey raczył utwierdzić przedstawienie P. Ministra Spraw Wewnętrznych, ażeby Medyków, zostających sposobem naymu przy Kancellaryi Ministra i Departamentach: Gospodarczym, Policyi Wykonawczey i Spraw Duchownych obcych wyznań, liczyć odtąd w służbie Państwa.

— Z powodu wynikłego w Gubernii Grodzieńskiey zapytania: czy można dozwolić żydom zbierania dobrowolnych ofiar na budowanie ich Synagog i szkół modlitewnych, P. Wileński Wojenny, Grodzieński, Miński i Białostocki Jenerał-Gubernator przedstawił P. Ministrowi Spraw Wewnętrznych osobne, ułożone na ten przedmiot z jego polecenia, przez Grodzieńskiego Cywilnego Gubernatora prawidła, prosząc o dalsze rozporządzenie. Prawidła te zawierają się w tém, co następuje.

1) Żydowskie modlitewne zgromadzenia, prosząc do-

шиванiи разрѣшенiя на постройку Синагогъ и молитвенныхъ школъ, представляютъ вмѣстѣ съ планами и фасадами оныхъ, особый актъ, имѣетъ ли общество на предполагаемое сооруженiе собственныя средства, или полагаетъ прибѣгнуть къ добровольнымъ приношенiямъ и какую ему нужно собрать для того сумму.

2-е) Губернское Начальство, при утвержденiи плановъ на постройку Синагогъ и молитвенныхъ школъ, разрѣшаетъ и денежный на сооруженiе оныхъ сборъ, чрезъ добровольныя приношенiя, а Полицiя имѣетъ наблюденiе, чтобы къ таковому приношенiю ни кто изъ Евреевъ не былъ принуждаемъ.

3-е.) Для вписанiя приношенiй, общество должно быть снабжено отъ Губернскаго Начальства шнуровою книгою, за надлежащимъ подписанiемъ и казенною печатью.

4-е.) Собранныя такимъ образомъ деньги остаются въ распоряженiи Правленiя молитвеннаго общества, учрежденнаго по § 85-му положенiя о Евреяхъ, которое даетъ въ оныхъ суммахъ отчетъ и отвѣтствуетъ за цѣлость ихъ и правильность расходовъ собственнымъ имуществомъ Членовъ.

Признавая съ своей стороны необходимымъ учредить точный порядокъ на счетъ сбора Евреями добровольныхъ приношенiй для сооруженiя ихъ Синагогъ и молитвенныхъ школъ, какъ о предметѣ, на который не имѣется въ законѣ предписанiя, онъ Г. Министръ входилъ о семъ съ представленiемъ въ Комитетъ Гг. Министровъ.

По положенiю Комитета Гг. Министровъ, Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ: утвердить вышеизложенныя, составленныя Гродненскимъ Гражданскимъ Губернаторомъ правила для сборовъ между Евреями добровольныхъ приношенiй на сооруженiе ихъ Синагогъ и молитвенныхъ школъ.

— Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Законовъ и въ Общемъ Собранiи, разсмотрѣвъ докладъ Общаго Собранiя первыхъ трехъ Департаментовъ Правительствующаго Сената по вопросу: можетъ ли служба въ Магистратахъ, Думахъ, Ратушахъ и вообще въ городовыхъ присутственныхъ мѣстахъ считаться наравнѣ со службою по опредѣленiю отъ Правительства? нашелъ, что хотя существующими учрежденiями въ Магистратахъ и Ратушахъ Секретари положены, а въ Думахъ дозволено ихъ имѣть; но опредѣлительнаго правила, чтобы сiи Секретари считались въ службѣ по опредѣленiю отъ Правительства, не имѣется, почему въ настоящемъ случаѣ небезполезно сдѣлать о томъ надлежащее поясненiе. Что касается до прочихъ канцелярскихъ должностей въ городовыхъ присутственныхъ мѣстахъ: то, по мнѣнiю Государственнаго Совѣта, вопросъ, считать ли нахожденiе въ сихъ должностяхъ службою, долженъ быть разрѣшенъ не штатами городскихъ расходовъ, а существомъ обязанностей сихъ мѣстъ. Въ Магистратахъ и Ратушахъ нельзя и допускать службы по найму, потому, что мѣста сiи суть судебныя инстанцiи, въ которыхъ все дѣлопроизводство, до малѣйшей подробности, соединено съ отвѣтственностiю по закону; напротивъ того для Городскихъ Думъ, какъ учрежденiй, завѣдывающихъ наиболѣе городскимъ хозяйствомъ, достаточно дозволенiя имѣть изъ служащихъ чиновниковъ Секретаря; прочимъ же лицамъ, составляющимъ Канцелярiю, нѣтъ никакой надобности считаться въ службѣ, тѣмъ болѣе, что когда и самый Секретарь Думы по росписанiю положенъ только въ XIV классѣ, то подчиненные его не могутъ уже быть въ классныхъ чинахъ. Посему Государственный Совѣтъ *положилъ*: статьи 879 и 1001 Свода Законовъ (Т. II.) дополнить слѣдующимъ постановленiемъ: „Въ Магистратахъ и Ратушахъ всѣ чины, составляющiе Канцелярiю, а въ Городскихъ Думахъ Секретари, считаются въ Государственной службѣ и опредѣляются изъ людей, имѣющихъ по законамъ право на вступленiе въ оную.“ На ономъ мнѣнiи написано: Его Императорское Величество воспослѣдовавшее мнѣнiе въ Общемъ Собранiи Государственнаго Совѣта о службѣ въ городовыхъ присутственныхъ мѣстахъ, Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить. Предсѣдатель Государственнаго Совѣта. *Графъ Новосильцовъ*. 8 Iюня 1837 года.“ (Опуб. Пр. Сен. Iюля 27 дня 1837 года.)

— Правительствующiй Сенатъ слушали рапортъ Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, что въ слѣдствiе вступившаго къ нему отъ Курляндскаго Гражданскаго Губернатора вопроса: какъ должно поступать съ Иностранцами, желающими выйти изъ Россiйскаго подданства, входилъ онъ съ представленiемъ въ Государственный Совѣтъ, который мнѣнiемъ, Высочайшаго утвержденiя удостоеннымъ, въ 3 день сего Iюля, положилъ: въ дополненiе 929 статьи 9 Тома Свода Законовъ о состоянiяхъ, постановить слѣду-

zwolenia na budowanie Synagog i szkół modlitewnych, mają przedstawiać razem z ich planami i fasadami, osobny akt, azali ma zgromadzenie na projektowane zbudowanie własne śrzodki, albo się chce udadź do ofiar dobrowolnych i jaką mu trzeba zebrać na to summę.

2) Zwierzchność Gubernialna, przy utwierdzeniu planów budowania Synagog i szkół modlitewnych zezwala razem i na zbieranie pieniędzy z dobrowolnych składek na ich budowanie, a Policya ma baczność, ażeby do takowey ofiary nikt z Zydów nie był przymuszanym.

3) Dla zapisywania ofiar, gromada powinna mieć daną przez Zwierzchność Gubernialną księgę sznurową, z należytym podpisem i pieczęcią skarbową.

4) Zebrane tym sposobem pieniądze zostają pod rozporządzeniem Zarządu zgromadzenia modlitewnego, urządzonego podług § 85-go Ustawy o Zydach, który zdaje z tych summ rachunek i odpowiada za ich całość i regularność wydatków, własnym majątkiem Członków.

Uznając ze swey strony rzeczą konieczną urządzić istotny porządek względem zbierania przez Żydów dobrowolnych ofiar na budowanie ich Synagog i szkół modlitewnych, jako o przedmiocie, na który nié ma w prawie przepisu, tenże P. Minister czynił o tém przedstawienie do Komitetu PP. Ministrów.

Po nastałém postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, Cesarz Jego Mość Naywyżey rozkazać raczył: utwierdzić wyżey opisane, ułożone przez P. Grodzieńskiego Cywilnego Gubernatora prawidła dla zbierania pomiędzy żydami dobrowolnych ofiar na budowanie ich Synagog i szkół modlitewnych.

— Rada Państwa na Departamencie Praw i na Powszechném Zebraniu, rozpatrzywszy przełożenie Połączonego Zebrania pierwszych trzech Departamentów Rządzącego Senatu względem zapytania: czy może służba w Magistratach, Radach, Ratuszach i w ogólności w Sądowych i urzędowych mieyscach mieskich, uważać się na równi ze służbą z naznaczeń Rządu? znalazła, iż chociaż przez istniejące urządzenia w Magistratach i Ratuszach Sekretarze są ustanowieni, a w Radach dozwolono ich mieć; ale wyraźnego prawidła, ażeby ci Sekretarze uważani byli w służbie z naznaczenia Rządu, nie ma, przeto w obecném zdarzeniu nie bez pożytku będzie uczynić w tey rzeczy należyte objaśnienie. Co się ściąga do innych obowiązków Kancellaryynych w urzędowych mieyscach mieskich; tedy, podług Opinii Rady Państwa, zapytanie, czy uważać zostawanie w tych obowiązkach za służbę, powinno bydź rozstrzygnione nie przez etaty mieskich rozchodów, ale przez istotę obowiązków tych mieysc. W Magistratach i Ratuszach nie można dozwalać służby z najęcia, dla tego, że mieysca te są instancyami sądowemi, w których całe odbywanie spraw, do naymnieyszego szczegółu, połączone jest z odpowiedzialnością podług prawa; przeciwnie dla Rad Mieskich, jako ustanowień, zawiadujących naywięcey mieskiém gospodarstwem, dosyć jest dozwolenia mieć ze służących urzędników Sekretarza; inne zaś osoby, składające Kancellaryą, nie ma żadney potrzeby uważać w służbie, tém bardziey, iż gdy i sam Sekretarz Rady podług rozpisania umieszczony jest tylko w XIV klassie, tedy jemu podlegli nie mogą już bydź w rangach klassycznych. Dla czego też Rada Państwa *postanowiła*: artykuły 879 i 1001 Połączenia Praw (T. II) dopełnić postanowieniem następującém: „W Magistratach i Ratuszach wszyscy urzędnicy, Kancellaryą składający, a w Radach Mieskich Sekretarze, liczą się w służbie Państwa i powinni bydź naznaczani z ludzi, mających prawo do weyścia do niey.” Na tej Opinii napisano: Jego Cesarska Mość nastałą Opinią na Powszechném Zebraniu Rady Państwa o służbie w urzędowych mieyscach mieskich, Naywyżey utwierdzić raczył i rozkazał wypełnić. Prezydent Rady Państwa, Hrabia *Nowosilcow*. 8 Czerwca 1837 roku.” (Opub. przez Rząd. Sen. 27-go Lipca 1837 roku).

— Rządzący Senat słuchali rapportu P. Ministra Spraw Wewnętrznych, iż na skutek otrzymanego przezeń od Kurlandzkiego Cywilnego Gubernatora zapytania: jak należy postępować z cudzoziemcami, chcącemi wyyśdź z poddaństwa Rossyyskiego, czynił przedstawienie do Rady Państwa, która przez opinią, Naywyżey utwierdzoną w dniu 3 Lipca, postanowiła: na dopełnienie 929 artykułu 9 Tomu Połączenia Praw o stanach, postanowić prawidło następujące: Cudzoziemiec, który wyszedł z poddaństwa, powinien od dnia wykre-

ющее правило: Иностранецъ, оставившій подданство долженъ со дня исключенія его изъ оклада, въ теченіи года выѣхать за границу; если же онъ, по прошествіи сего срока, будетъ находиться еще въ Россіи, то записывается, безъ его уже согласія, вновь въ окладъ по тому самому состоянію, въ котором былъ до исключенія изъ подданства, и остается въ немъ, доколѣ не выѣдетъ изъ Россіи. (Опуб. Прав. Сен. Іюля 30 дня 1837 года.)

— По Именному Его Императорскаго Величества Высочайшему указу, данному Правительствующему Сенату въ 18 день минувшаго Іюня, за собственноручнымъ Его Величества подписаніемъ, въ которомъ изображено: съ изданіемъ въ 1831 году Рекрутскаго Устава, принято правиломъ усовершать сію часть законодательства постепенно, по указанію опыта. Для сего признано нужнымъ ежегодно, по окончаніи набора, соображать въ особенномъ Комитетѣ всѣ представленія мѣстныхъ Начальствъ по сему предмету въ Министерство Внутреннихъ Дѣлъ входящія, такъ какъ и наблюденія особыхъ военныхъ чиновниковъ, ежегодно на мѣста набора по Нашему назначенію отряжаемыхъ. На семъ основаніи разсмотрѣны были въ особомъ Комитетѣ разныя предположенія, по теченію набора 1836 года вступившія. По заключеніямъ Комитета, уваженнымъ въ Государственномъ Совѣтѣ, разрѣшивъ надлежащимъ поясненіемъ статей Рекрутскаго Устава частные вопросы, изъ производства дѣлъ возникшіе, Мы признали нужнымъ обратить особенное вниманіе на общій порядокъ установленія очередей въ обществахъ мѣщанскихъ и въ селеніяхъ крестьянъ казенныхъ, удѣльныхъ и свободныхъ хлѣбопашцевъ. По правиламъ, издавна принятымъ, порядокъ сей доселѣ былъ опредѣляемъ наличнымъ числомъ ревизкихъ душъ каждаго семейства. Неудобства, отъ сего происходившія, особенно сдѣлались ощутительными съ возобновленіемъ ревизіи. Бывъ разсмотрѣны во всей ихъ подробности въ особомъ Комитетѣ, они уважены и признаны дѣйствительными и при разсмотрѣніи ихъ въ Государственномъ Совѣтѣ. По сему надлежало замѣнить настоящій порядокъ очередей другимъ удобнѣйшимъ, основаннымъ не на числѣ ревизскихъ душъ, но на числѣ наличныхъ въ каждомъ семействѣ работниковъ. Подробныя правила, въ семъ разумѣ, въ замѣнъ нынѣ существующихъ въ Комитетѣ составленныя и Государственнымъ Совѣтомъ одобренныя, находя цѣли ихъ сообразными, Мы признали за благо утвердить ихъ, и въ слѣдствіе того повелѣваемъ: 1.) Правила сіи нынѣ же обнародовать во всеобщее свѣдѣніе. 2.) Приведеніе ихъ въ дѣйствіе, расположить для большаго удобства въ слѣдующей постепенности: а) *въ рекрутскихъ участкахъ мѣщанъ* ввести ихъ при первомъ наборѣ послѣ 1837 года повсемѣстно; b) *въ участкахъ крестьянъ удѣльныхъ* ввести ихъ съ того же времени тамъ, гдѣ главнымъ удѣльнымъ начальствомъ сіе признано будетъ удобнымъ; с) *въ участкахъ же крестьянъ казенныхъ и свободныхъ хлѣбопашцевъ*; въ Губерніяхъ: Санкпетербургской и Псковской ввести ихъ съ перваго наступающаго набора, а въ прочихъ Губерніяхъ и Областяхъ, по мѣрѣ устройства новаго хозяйственнаго управленія казенныхъ крестьянъ. (Опуб. Прав. Сен. Іюля 17 дня 1837 года.) (*С. В.*)

ślenia go z popisu, w przeciągu roku wyjechać za granicę; jeżeli zaś po upływie tego zakresu, będzie się jeszcze znaydował w Rossyi, tedy ma bydź zapisany, bez jego już zgodzenia się, znowu do popisu w tym samym stanie, w którym był przed wykreśleniem z poddaństwa, i pozostaje w niém, dopóki nie wyjedzie z Rossyi. (Opubl. p. Rz. Senat 30 Lipca 1837 roku).

— Według Imiennego Jego Cesarskiey Mości Naywyższego Ukazu, danego Rządzącemu Senatowi w dniu 18 zeszłego Czerwca, z Własnoręcznym Jego Cesarskiey Mości podpisem, w którym wyrażono: od czasu wydania w roku 1831 Rekrutskiey Ustawy, przyjęto za prawidło udoskonalać stopniowie tę część prawodawstwa, podług wskazania doświadczenia. W tym celu uznano za rzecz potrzebną, corocznie, po ukończeniu naboru, roztrząsać w osobnym Komitecie wszystkie przedstawienia mieyscowych Zwierzchności, w tey rzeczy do Ministeryum Spraw Wewnętrznych wchodzące, tak, jako i postrzeżenia osobnych urzędników woyskowych, corocznie do mieysc naborow z Naszego naznaczenia wysyłanych. Na tey osnowie rozpatrzone były w osobnym Komitecie różne projekta, w przeciągu naboru roku 1836 weszłe. Podług wniosków Komitetu, rozważanych na Radzie Państwa, rozstrzygnąwszy przez należyte objaśnienie artykułów Rekrutskiey Ustawy szczególne zapytania, z odbywania spraw wynikłe, uznaliśmy rzeczą potrzebną zwrócić szczególną uwagę na powszechny porządek ustanowienia kolei w gminach mieszczańskich i we wsiach włościan skarbowych, udziałowych i wolnych rolników. Podług prawideł, od dawna przyjętych, porządek ten był dotąd naznaczany przez rzeczywistą liczbę dusz rewizyynych każdey rodziny. Niedogodności ztąd wynikające, nadewszystko dały się czuć od czasu odnowienia rewizyi. Będąc rozpatrzone we wszystkich szczegółach w osobnym Komitecie, były one rozważane i uznane za rzeczywiste i przy ich rozpatrzeniu na Radzie Państwa. A zatém wypadało ten porządek kolei zamienić innym dogodnieyszym, opartym nie na liczbie dusz rewizyynych, ale na liczbie będących w każdey rodzinie robotników. Szczegółowe prawidła w tey rzeczy, na odmianę teraz istniejących, w Komitecie ułożone i przez Radę Państwa za dobre uznane, znaydując ich celowi odpowiedniemi, uznaliśmy za dobre utwierdzić je, i na skutek tego Rozkazujemy: 1) Prawidła te natychmiast opublikować dla powszechney wiadomości. 2) Przyprowadzenie ich do skutku, dla większey dogodności rozłożyć w stopniowaniu następném: a) *do rekrutskich uczątków mieszczan* wprowadzić je wszędzie przy pierwszym zaciągu po 1837 roku; b) *do uczątków włościan udziałowych* wprowadzić je od tegoż czasu tam, gdzie Główna Zwierzchność udziałowa uzna za dogodne; c) *do uczątków zaś włościan skarbowych i wolnych rolników* w Guberniach: St. Petersburskiey i Pskowskiey wprowadzić je od pierwszego następującego zaciągu, a w innych Guberniach i Obwodach, w miarę urządzenia nowego zarządu gospodarczego włościan skarbowych. (Opub. przez Rz. Senat 17 Lipca 1837 r.) (*G. S.*)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Пруссія.

Берлинъ, 18-го Августа.

Сообщенное въ нѣкоторыхъ газетахъ извѣстіе, о путешествіи Короля въ Силезію, вовсе неподтверждается.

— Большой военный парадъ, долженствовавшій происходить предъ маневрами въ первыхъ числахъ Сентября, отложенъ на нѣсколько дней позже, потому, что ожидаютъ знатныхъ гостей. (*G. C.*)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Prussy.

Berlin, dnia 18 Sierpnia.

Umieszczona w niektórych gazetach wiadomość o podróży Króla Jmci do Szląska, nie znayduje bynaymniey potwierdzenia.

— Wielka parada woyskowa, która przed obrótami w pierwszych dniach Września mieysce mieć miała, została odłożona o kilka dni poźniey, w oczekiwaniu na przybycie znakomitych gości. (*G. C.*)

Франція.

Парижъ, 11-го Августа.

Графъ Эдуардъ *Серзе* отправится въ Петербургъ, гдѣ во время отсутствія Барона *Баранта*, выѣзжающаго въ отпускъ въ Парижъ, приметъ должность исправляющаго дѣла.

— Общество здѣшнихъ адвокатовъ избрало опять Г-на *Делангль* и на будущее время своимъ Президентомъ.

— Правительство кажется наравнѣ поставляетъ Французовъ и Арабовъ въ Алжирѣ. На дняхъ, 71-лѣтній *Мустафа-бенъ-Исмаилъ* наименованъ Фельдмаршаломъ (бригаднымъ Генераломъ) Французскаго войска. Мустафа имѣетъ большое вліяніе на многія Арабскія поколѣнія.

— Въ засѣданіи Академіи 9 ч. с. м., изъ фундуша

Francya.

Paryż, dnia 11 Sierpnia.

Hrabia Edward *Serzey*, wyjedzie do Petersburga, gdzie przez czas nieobecności Barona *Barante*, oddalającego się za urlopem do Paryża, jako sprawujący interessa urzędować będzie.

— Zgromadzenie tuteyszych adwokatów, obrało znowu P. *Delangle* na czas następny Prezesem swoim.

— Rząd zdaje się stawiać zarówno z Francuzami i Arabów w Algierze. W tych dniach mianowano 71-letniego *Mustafę-Ben-Izmaela*, Marszałkiem Polnym (Jenerałem Brygady) woyska Francuzkiego. *Mustafa* ma wielki wpływ na liczne pokolenia Arabów.

— Na posiedzeniu Akademii d. 9 b. m., przyznano z

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ. № 67. — 1837. — KURYER LITEWSKI. № 67.

Г-на *Монтіона* положена награда 8,000 фран. за похвальный поступокъ Адъютанту перваго кирасирскаго полка, Маѳею *Мартинель*, который съ величайшимъ самоотверженіемъ и истинно геройскою отвагою, подвергая нѣсколько разъ опасности жизнь свою, поспѣшилъ для спасенія другихъ во время большаго стеченія народа и безпорядковъ, случившихся въ этомъ году на Марсовомъ полѣ. Такую награду добродѣтельныхъ подвиговъ порицаютъ многіе журналы. *Журналъ Прѣній* изъясняясь по сему предмету противу награды, оканчиваетъ свою статью изъявленіемъ опасенія, чтобы по сему поводу подъ покровъ добродѣтели не вмѣстился нѣкоторый родъ расчета барыша и такъ говоритъ: „Въ эпоху Римлянъ *Мартинель* получилъ бы корону Гражданства; Греки завезли бы его торжественно въ Пританей; среднія вѣка, еще при жизни его причли бы къ святымъ; а мы даемъ ему 8,000" фр. и кажется что оказали чудесное великодушіе."

— По поводу барельефа сдѣланнаго на фасадѣ Пантеона, произошли разныя замѣчанія и споры въ журналахъ, изъ коихъ нѣкоторые того мнѣнія, что стоило помянутый барельефъ сдѣлать менѣе современною картиною, т. е. примѣнить не къ нынѣшней только эпохѣ исключительно; кажется по симъ то справедливымъ причинамъ, открытіе барельефа остановлено и когда послѣдуетъ, не извѣстно.

13-го Августа.

Нѣкоторые Офицеры служившіе въ иностранномъ легіонѣ въ Испаніи, опредѣлены въ Французскіе полки съ сохраненіемъ ихъ чиновъ.

— Изъ Корсики увѣдомляютъ, что Кардиналъ *Фешъ* подарилъ прекрасный свой домъ въ Аячіо на Корсиканскій музей, въ который прислалъ уже 36 тюкъ съ ваяніями и статуями, а вскорѣ пришлетъ 500 штукъ картинъ.

— По письму изъ Туниса отъ 27 Іюля прибыли туда два посланника отъ Алжирскаго Генералъ-Губернатора, т. е. Гг. *Фольцъ* и *Руссо*, которымъ, какъ слышно, поручено узнать образъ мыслей Константинскаго Бея и начать съ нимъ переговоры на счетъ мира. Говорятъ, что главныя условія будутъ слѣдующія: Бей долженъ признать владычество Франціи, и будетъ ей ежегодно уплачивать туже подать, какую уплачивалъ прежде Алжирскому Бею; напротивъ обязывается Франція утвердить его самаго и его правленіе въ Константинѣ, при томъ удерживать при немъ своего консулярнаго агента.

— Въ Парижѣ получены сегодня слѣдующія телеграфическія депеши: „*Бордо 10 Августа.* Такъ какъ *Донъ-Карлосъ* обратился къ Виллафранкѣ, то Генералы *Эспартеро* и *Ораа* отправились 31 ч. по тому-жъ направленію. Кастильская экспедиція имѣющая 5,000 чел. и 200 лошадей, находилась 1 ч. въ Панафіелѣ и обратилась къ Сеговіи. Два баталіона этой экспедиціи остались въ Сіерра де Моріесъ и Соріа."— „*Байонна 10 Августа въ 8 час. вечера.* По послѣднимъ донесеніямъ изъ Мадрита отъ 6 ч. с. м. экспедиція Генерала *Герге* вступила въ Сеговію, почти на 12 часовъ пути отъ Мадрита. Крѣпость имѣющая отъ 200 до 300 чел. сдалась. Карлисты двинутся далѣе къ Гуадаррамѣ. Происшествія эти не произвели нималѣйшаго опасенія на счетъ столицы." — „*Байонна 11 Августа въ 6 час. вечера.* Экспедиція Генерала *Царіатегви*, переправилась 1 Августа чрезъ Дуэро, а 2 ч. казалось направляла путь къ Сеговіи, куда 3 ч. отправлено войско изъ Мадрита. (Такимъ образомъ донесеніе въ предидущей депешѣ о занятіи Сеговіи не подтверждается). Генералы *Виго* и *Алкала* находились 1 ч. с. м. въ Валладолидѣ. Генералъ *Эскалера* кажется былъ въ Мирандѣ на Эбрѣ. Донесенія изъ Сарагоссы весьма противурѣчущи, впрочемъ кажется, что въ позиціяхъ обѣихъ сторонъ не произошло никакой перемѣны."— „*Байонна 12 Августа въ 3 час. по полудни.* Карлистская экспедиція подъ начальствомъ *Герге* состоящая изъ 5,000 пѣхоты и 220 конницы вступила въ Сеговію откуда обратилась потомъ къ Сань-Ильдефонсо и Эскуріалъ. Генералъ *Виго* былъ на 8 миль отъ Сеговіи. *Донъ-Карлосъ* все еще въ окрестностяхъ Кантавіехи. *Эспартеро* 6 ч. съ своимъ войскомъ вступилъ въ Дарока."

— Извѣстія полученныя изъ Лиссабона отъ 28 Іюля, представляютъ движенія въ пользу устава *Донъ-Педра* гораздо значительнѣе, нежели сначала полагали. Баронъ *Лима* мятежническій Генералъ имѣетъ подъ командою 7,000 войска. Приверженцы устава въ Опорто, отправили къ нему депутацію, приглашая его въ самомъ скорѣйшемъ времени въ сей городъ, ожидающій единственно его прибытія, чтобы перейти къ нему и дѣйствовать. (*G. C.*)

funduszu Pana *Monthion*, za czyn cnotliwy, nagrodę 8,000 fr. Adjutantowi pierwszego półku kiryssyerów; Mateuszowi *Martinell*, który z naywiększém poświęceniem osobistém i prawdziwie bohatérską odwagą, wielokrotnie życie własne na niebezpieczeństwo narażając, niosł pomoc i ratunek osobom obcym, podczas natłoku i zamieszania wydarzonego tego roku na Polu-Marsowém. Podobne nagradzanie czynów cnotliwych, znayduje w wielu dziennikach naganę. *Journal des Débats*, pisząc w tey mierze przeciwko nagrodzie, kończy swóy artykuł wynurzeniem obawy, aby z tego powodu, nie wciskał się pod płaszczyk cnoty pewien rodzay rachuby zysku, i tak przemawia: „Za czasów Rzymian byłby *Martinel* otrzymał koronę obywatelską; Grecy zaprowadziliby go w tryumfie do Prytanaeum; wieki średnie jeszcze za życia uświęciłyby jego osobę; a my dajemy mu 8,000 fr., i zdaje się nam, żeśmy cudów spaniałomyślności dokazali."

— Z powodu płaskorzeźby, zaprowadzoney na frontonie Panteonu, powstały rozmaite uwagi i sprzeczki w pismach publicznych, niektóre z nich tego są zdania, iż wypadało powyższą rzeźbę mniey jednoczasowym obrazem czynić, to jest: nie do teraźnieyszey tylko epoki wyłącznie stosować; podobno dla tychto słusznych względów, odkrycie płaskorzeźby jeszcze nie nastąpiło, i kiedy nastąpi, nie wiadomo.

Dnia 13.

Niektórzy oficerowie, którzy służyli w legii cudzoziemskiey w Hiszpanii, zostali umieszczeni w półkach francuzkich z zachowaniem posiadanych stopni.

— Z Korsyki dowiadujemy się, że Kardynał *Fesch* podarował piękny swóy dom w Ajaccio na Muzeum Korsykańskie, do którego przysłał już 36 pak z rzeźbami i posągami, a wkrótce nadeszle 500 sztuk obrazów.

— Podług listu, pisanego z Tunetu pod d. 27 Lipca, przybyło tam dwóch posłanników od Jenerał-Gubernatora Algieru, to jest: PP. *Foltz* i *Rousseau*, którym, jak słychać, dano zlecenie drogą uboczną wybadać sposob myślenia Beja Konstantyny i rozpocząć z nim układy o pokoy. Mówią, że główne warunki, mają być następujące: Bey uzna zwierzchnictwo Francyi i będzie jey opłacał corocznie taki sam haracz, jaki opłacał dawniey Bejowi Algierskiemu; natomiast obowiąże się Francya potwierdzić go i rządy jego w Konstantynie, trzymać oraz przy nim swego Ajenta konsularnego.

— Doszły dziś do Paryża następujące depesze telegraficzne: „*Bordeaux, 10 Sierpnia.* Ponieważ *Don-Karlos* obrócił się ku Villafranca, przeto Jenerałowie *Espartero* i *Oraa*, obrócili się d. 31 w tymże samym kierunku. Wyprawa Kastyliyska 5,000 ludzi i 200 koni licząca, znaydowała się d. 1 b. m. w Panafiel i skierowała się ku Segowii. Dwa bataliony tey wyprawy pozostały w Sierra de Morios i Soria."— „*Bajonna, 10 Sierpnia o godz. 8 wieczorem.* Podług ostatnich doniesień z Madrytu daty 6 b. m., wyprawa Jenerała *Guergué* wkroczyła do Segowii, blizko 12 godzin drogi od Madrytu. Warownia, mająca 200 do 300 ludzi, kapitulowała. Karoliści postępują daley ku Guadarramo. Te wypadki nie zrządziły żadney obawy o stolicę."— „*Bajonna, 11 Sierpnia o godz. 6 wieczorem.* Wyprawa Jenerała *Zariateguy* przeprawiła się dnia 1 Sierpnia przez Duero, a d. 2 zdawała się zmierzać ku Segowii, dokąd d. 3 posłano woysko z Madrytu. (Tym sposobem, doniesienie w poprzedzającey depeszy o zajęciu Segowii, nie potwierdza się). Jenerałowie *Vigo* i *Alcala*, znaydowali się d. 1 b. m. w Valladolid. Jenerał *Escalara* był podobno w Miranda nad Ebrem. Doniesienia z Saragossy są sobie bardzo sprzeczne; zdaje się wszakże, że w stanowiskach stron obu, nie zaszła żadna odmiana."— „*Bajonna, 12 Sierpnia o godz. 3 z południa.* Karolistowska wyprawa, którą dowodzi *Guergué*, licząca 5,000 piechoty i 220 konnicy, wkroczyła do Segowii, zkąd obróciła się następnie ku San-Ildefenso i Escurial. Jenerał *Vigo* był o 8 leguas od Segowii. *Don Karlos* znayduje się ciągle jeszcze w okolicach Cantavieja. *Espartero* wkroczył dnia 6 z woyskiem swojém do Daroca."

— Wiadomości, otrzymane z Lisbony, daty 28 Lipca, wystawiają poruszenia na korzyść ustawy *Don Pedra* daleko znacznieyszemi, aniżeli dotąd mniemano. Baron *Lima*, Jenerał rokoszanów, stoi na czele 7,000 woyska. Stronnicy ustawy w Oporto wysłali do niego deputacyą, wzywając, aby pośpieszał jak nayprędzey do tego miasta, oczekującego jedynie na jego przybycie, aby się oświadczyć i działać. (*G. C.*)

Великобританія и Ирландія.

Лондонъ, 11-го Августа.

По предписанію Королевы отъ 28 ч. прошлаго м. уже снятъ трауръ третьяго дня по морской службѣ и въ арміи по случаю смерти Короля *Вильгельма IV.*— Гвардейскимъ полкамъ объявленъ приказъ, что въ остальную часть лѣта будутъ свободны отъ ученья. Изъ сего заключаютъ, что большой смотръ войска, который намѣрена была сдѣлать Королева, оставленъ.

— Здѣшніе журналы наполнены описаніями дракъ, ссоръ и другихъ волнительныхъ происшествій, случившихся при нынѣшнихъ выборахъ въ Англіи. По послѣднему списку сдѣланныхъ выборовъ, Виги имѣли 275, Торіи 266 депутатовъ, а потому разница только была незначительная— въ 9 лицахъ. Министерскіе журналы много надѣятся на выборы, долженствующіе еще происходить въ Ирландіи и Шотландіи.

— *Times* утверждаетъ, что Министры непремѣнно желаютъ имѣть въ своемъ кругу Лорда *Дургама*, и что ему назначаютъ Министерство Колоній вмѣсто Лорда *Гленельга.*

— Изъ Дублина увѣдомляютъ, что Гг. *О'Коннель* и *Гуттонъ* избраны тамъ и объявлены большинствомъ 103 голосовъ, членами Парламента.

— Министерскій журналъ *Globe* предполагаетъ съ большою достовѣрностію, что по окончаніи выборовъ во всемъ Королевствѣ, большинство на сторонѣ Министровъ не составитъ болѣе 36 голосовъ.

— По донесеніямъ изъ Лиссабона отъ 31 Іюля, возстаніе въ пользу конституціи *Донъ-Педра* все болѣе и болѣе распространяется по Королевству, что Лиссабонское Правительство тщательно скрываетъ. Маркграфъ *Сальданга*, котораго не смѣли арестовать, отправился изъ столицы въ Цинтра, гдѣ присоединились къ нему военные уходящіе изъ Лиссабона, которому онъ теперь угрожаетъ.— Президентъ Совѣта Министровъ Г. *Оливеира* а съ нимъ Г. *Кастро-Переира*, подали въ отставку, потому что другіе Министры противились его предложенію, чтобы уставъ обнародовать на время пріостановленнымъ. Королева приняла ихъ мнѣнія, а здѣсь полагаютъ, что она въ сношеніи съ приверженцами конституціи *Донъ Педра.* Абрантесъ будто взяли мятежники и даже слышно, что въ крѣпости Сантаремъ обнародовано уложеніе *Донъ-Педра.* Правительство отправило туда войско для усмиренія мятежа.

— На правительственной яхтѣ прибылъ въ Брейтонъ Герцогъ *Немурскій*, для присутствованія при тамошней конной скачкѣ. (*G. C.*)

Швейцарія.

Цюрихъ, 7-го Августа.

Сеймъ не получилъ еще представленія со стороны Франціи, для удаленія изъ Швейцаріи Принца Людвика *Бонапарте.* Слышно только, что Французскій Посланникъ получилъ по сему предмету предписаніе, но можетъ быть, что самъ признаетъ неприличнымъ подобный поступокъ и даже не можетъ оправдать его, находя неудобнымъ время къ удаленію Принца, когда онъ возвратился, чтобы видѣться съ своею умирающею матерью. Но подобный поступокъ и въ законномъ отношеніи не могъ бы быть оправданъ. Принцъ Людвикъ *Бонапарте* есть гражданинъ Тургавскаго Кантона и по сему не можетъ быть удаленъ изъ края. Онъ въ правѣ жить въ Швейцаріи а особенно въ Тургавскомъ Кантонѣ, до тѣхъ поръ, пока будетъ ему угодно; въ такомъ случаѣ судебныя власти доставятъ ему помощь. Впрочемъ онъ былъ въ рукахъ Французскаго Правительства, но не сужденъ за свои преступленія; его только отправили изъ Франціи а его соучастники признаны невинными. И чтожъ можетъ ему препятствовать для пребыванія по усмотрѣнію, когда само Французское Правительство даровало ему таковую свободу. Разница между этимъ обстоятельствомъ и прежними, когда требовали изъ Швейцаріи удаленія иностранцевъ, весьма примѣтна, и не можетъ не обратить вниманія. Что же наконецъ касается удаленія его изъ Франціи, то Швейцарія до тѣхъ поръ будетъ равнодушна къ этому дѣлу, пока она не есть Французскою провинціею. (*G. C.*)

Италія.

Неаполь, 3-го Августа.

По отправленіи уже перваго полка Швейцарцевъ въ Сицилію, вчера вечеромъ второму дано повелѣніе готовиться къ походу; впрочемъ не показано мѣсто его назначенія; но такъ какъ въ Абруццахъ вездѣ уже царствуетъ спокойствіе, то нельзя сомнѣваться, что онъ обратится туда, куда и первый полкъ. Всѣмъ

Brytania Wielka i Irlandya.

Londyn, dnia 11-go Sierpnia.

Na zalecenie Królowey, daty 28 z. m., złożono już od dnia onegdayszego, żałobę w marynarce i woysku po zgonie Króla *Wilhelma IV.*— Półkom gwardyi ogłoszono rozkaz, że przez resztę lata mają bydź wolne od musztry. Wnoszą ztąd, że już nie będzie wielkiego przeglądu woyska, który Królowa odbydź miała.

— Dzienniki tuteysze zapełnione są opisami kłótni, bitew, hałasów, i t. p. scen oburzających, które przy tegorocznych wyborach mają mieysce w Anglii. Podług ostatniego spisu dokonanych wyborow, mieli wigowie 275, torysowie 266 deputowanych, a zatém zachodziła tylko nie nieznacząca różnica o 9 osób. Dzienniki Ministeryalne polegają wiele na wyborach w Irlandyi i Szkocyi odbydź się jeszcze mających.

— *Times* utrzymuje, że Ministrowie chcą koniecznie mieć w gronie swoim Lorda *Durham*, i że przeznaczają mu Ministeryum osad, w mieysce Lorda *Glenelg.*

— Z Dublina donoszą, że PP. *O'Connell* i *Hutton*, zostali tam wybrani i ogłoszeni większością 103 głosów, członkami Parlamentu.

— Podług Ministeryalnego dziennika *Globe*, wyrachowano przez naybliższe do prawdy przypuszczenie, że po ukończeniu wyborów w całém krolestwie, większość na stronie Ministrów nie przyniesie, jak 36 głosów.

— Podług doniesień z Lisbony daty 31 Lipca, powstanie za konstytucyą *Don Pedra* szerzy się coraz mocniey po kraju, co Rząd w Lisbonie stara się jak naystaranniey taić. Margrabia *Saldanha*, którego nie śmiano aresztować, wyjechał ze stolicy do Cintra, gdzie przyłączyli się do niego woyskowi, uchodzący z Lisbony, którey on teraz zagraża.— Prezes Rady Ministrów Pan *Oliveira*, a z nim P. *Castro Pereira*, podali się do dymissyi, dla tego, że inni Ministrowie byli przeciwni projektowi jego, aby ogłosić ustawę za zawieszoną. Królowa przyjęła ich podania: sądzą tu bowiem, że ma porozumienie z stronnikami konstytucyi *Don Pedra.* Abrantes miało się dostać w ręce powstańców; słychać nawet, że i w twierdzy Santarem ogłoszono ustawę *Don Pedra.* Rząd posłał tam woysko na przytłumienie rokoszu.

— Na jachcie Rządowym przybył do Brighton Xiąże *Nemours*, aby bydź obecnym na tamteyszych gonitwach. (*G. C.*)

Szwaycarya.

Zurich, 7-go Sierpnia.

Seym nie otrzymał jeszcze żadnego przedstawienia ze strony Francyi, ażeby oddalić ze Szwaycaryi Xięcia Ludwika *Bonapartego.* Słychać tylko, że Poseł francuzki odebrał zmierzające ku temu instrukcye, ale bydź może, iż sam uzna podobne postąpienie niestosowném i niczém usprawiedliwić się nie dającém, bo źleby był wybrany czas do wymagania, aby go oddalić, gdy Xiąże dla widzenia umierającey swey matki powrócił. Ale podobne postąpienie, maiey jeszcze pod względem prawnym dałoby się usprawiedliwić. Xiąże Ludwik *Bonaparte* jest obywatelem kantonu Turgowii, jako taki więc nie może bydź z kraju wydalonym. Ma on prawo przebywać w Szwaycaryi, a szczególniey w Kantonie Turgowii, tak długo, jak mu podobać się będzie; w tey mierze, przyydą mu władze sądowe na pomoc. Zresztą, był on w ręku Rządu francuzkiego, ale nie był za swe przestępstwo sądzony; wysłano go tylko z Francyi, a jego spólnicy przez Sąd zostali uniewinnieni. Cóż więc może mu bydź na przeszkodzie w wolnym, gdzie zechce, pobycie, jak tylko sam Rząd francuzki taką obdarzył go wolnością. Ta różnica pomiędzy ninieyszą okolicznością, a dawnieyszemi, kiedy wydalenia cudzoziemców z Szwaycaryi żądano, jest zbyt uderzającą, aby jey nie można było dostrzedz. Co się tycze nakoniec wydalenia go z Francyi, rzecz ta będzie tak długo dla Szwaycaryi obojętną, dopóki Szwaycarya nie jest prowincyą francuzką.

(*G. C.*)

Włochy.

Neapol, 3 Sierpnia.

Już po wysłaniu pierwszego półku Szwaycarów do Sycylii, wydano wczora wieczorem do drugiego rozkaz, ażeby był przygotowany do pochodu, nie wskazano atoli mieysca jego przeznaczenia; kiedy przecież panuje już w Abruzzach wszędzie spokoyność, nie można wątpić, że póydzie tam, dokąd się udał półk pier-

вообще здѣсь нравится дѣятельное участіе Правительства равно какъ и то, что Король ввѣрилъ начальство надъ войскомъ Министру полиціи *деллъ Каретто*, отъ неутомимой дѣятельности котораго многаго можно ожидать.— О холерѣ здѣсь почти ничего не слышно.

— Сегодня вечеромъ прибылъ пароходъ изъ Палермо, съ письмами отъ 2 Августа. Тамъ царствовало совершенное спокойствіе. Отъ холеры ежедневно умираетъ только отъ 10 до 15 чел.

Палермо, 28-го Іюля.

Никогда и нигдѣ холера не причинила такихъ опустошеній какъ здѣсь, ибо въ короткое время, едва въ продолженіи 6 недѣль, погибла отъ нея одна шестая часть всего народонаселенія. Но ктобы могъ надѣятся и предвидѣть, что среди сего ужаснаго бѣдствія, отъ котораго не была свободна ни одна фамилія, произойдутъ ужасныя явленія превосходящія всякое человѣческое воображеніе. Чернь предавалась неслыханнымъ преступленіямъ, старалась такъ сказать, превзойти свирѣпостію самые дикіе Африканскіе народы; съ досадою и ужасомъ должно признаться, и притомъ записать въ лѣтописяхъ, что въ Европейской странѣ, въ XIX столѣтіи пожирали человѣческое мясо. Благодаря Бога, изъ Неаполя прислано войско, которымъ прекращена буря и удалилась отъ насъ; наконецъ мы наслаждаемся благодѣтельнымъ спокойствіемъ. Мѣсто убійственныхъ орудій, заступилъ теперь мечь правосудія, отъ котораго, подвергаясь заслуженой казни, ежедневно падаетъ нѣсколько людей.

Мессина, 31-го Іюля.

Съ того времени какъ получаемъ обстоятельнѣйшія извѣстія изъ Палермо, увеличилось у насъ опасеніе, хотя до сихъ поръ вовсе нѣтъ еще слѣда злокачественной болѣзни, отъ которой едва ли мы освободимся, потому что она уже перешла въ Сиракузу и Катанію. Послѣднія донесенія изъ Сиракузы были довольно невыгодны, ибо и тамъ народъ выступилъ изъ предѣловъ повиновенія, уничтожилъ правительственныя власти и принудилъ выйти малочисленное войско, занявъ крѣпость, которою и нынѣ владѣетъ. Сиракузскій портъ закрытъ для всѣхъ приходящихъ кораблей изъ Палермо, Неаполя и проч., дозволенъ только входъ кораблямъ изъ Мальты, что даетъ поводъ къ справедливому подозрѣнію и большимъ догадкамъ. Нельзя сомнѣваться, что Правительство наше въ Неаполѣ предприметъ успѣшныя мѣры прекратить эти бѣдственныя слѣдствія, чего само Правительство и всѣ благомыслящіе усердно желаютъ. Съ нетерпѣніемъ ожидаемъ прибытія Неаполитанскаго войска и любопытно знать, какъ будетъ оно принято со стороны черни. Кажется, что наступитъ упорное сопротивленіе.

Римъ, 3-го Августа.

Мы находимся здѣсь въ совершенной неизвѣстности, незная есть ли у насъ холера или нѣтъ. Лекаря не могутъ согласиться, правительство же слѣдуя мнѣнію большинства, почитаетъ городъ свободнымъ отъ оной. Случающіяся происшествія представлены очень сомнительными; однимъ словомъ никто незнаетъ, что должно думать. Между тѣмъ по приказанію Папы приготовлено уже нѣсколько зданій для гошпиталей и снабжены они всѣми потребностями. Нѣсколько уже дней освѣщаютъ также иконы пресвятыя Борородицы и сосѣдственные дома, для возблагодаренія за предохраненіе города отъ заразы. Завтрашняго дня будетъ большая процессія, на которой будетъ находиться самъ Папа для испрошенія дальнѣйшей защиты Всевышняго. Всѣмъ духовнымъ и гражданскимъ чиновникамъ, запрещено удаляться изъ города подъ опасеніемъ лишенія должности, также лекарямъ, хирургамъ и аптекарямъ. Чернь невѣритъ въ существованіе холеры, но за то думаетъ, что еще хуже угрожаетъ опасностію, что будто ей подаютъ отраву. (*G. C.*)

И с п а н і я.

Мадритъ, 6-го Августа.

Здѣсь получено сегодня извѣстіе, что Карлисты подъ командою извѣстною Эліо, находятся только на 4 часа пути отъ Сеговіи; частныя же письма сообщаютъ, что уже они заняли сей городъ и авангардъ свой расположили до Вента де ла Тринидадъ, между Мадритомъ и Санъ Ильдефонсо. Кажется, что они будутъ стараться ворваться въ Лагранья и Эскуріаль для ограбленія обоихъ этихъ Королевскихъ замковъ, въ случаѣ еслибъ туда прибыли прежде Генерала *Мендесъ Виго* и войска, которое вчера вечеромъ и сегодня утромъ поспѣшно отправлено изъ Мадрита.

— Вчера вечеромъ отправились Министры къ вдовствующей Королевѣ съ вопросомъ, должно ли въ слу-

wszy. Silne wdanie się Rządu, podobało się tu powszechnie, i to także, że Król powierzył dowództwo nad woyskiem Ministrowi policyi *dell Caretto*, po którego niezmordowaney czynności, wiele można sobie obiecywać.— O cholerze już nie masz tu prawie i wzmianki.

— Dziś wieczorem przypłynął statek parowy z Palermy, z listami daty 2 Sierpnia. Spokoyność panowała tam zupełna. Na cholerę umierało już tylko 10 do 15 osób dziennie.

Palermo, 28 Lipca.

Nigdy i nigdzie nie zrządziła cholera tak wielkiego zniszczenia, jak tutay: w krótkim bowiem, zaledwie sześć tygodni wynoszącym czasie, umarła na nią jedna szósta część całey ludności. Lecz któżby się był spodziewał, kto mógł przewidzieć, że śrzód tey wielkiey żałoby, od którey nie masz wolney żadney rodziny, będą popełniane okropności, wszelkie wyobrażenia ludzkie przechodzące. Pospólstwo dopuszczało się zbrodni niesłychanych, usiłowało, że tak powiedzieć można, przewyższyć w okrócieństwie naydziksze ludy Afryki, z oburzeniem bowiem i zgrozą wyznać, oraz w dziejach zapisać trzeba, że w kraju europeyskim, w wieku XIX, ludzkie pożerano mięso. Dzięki Opatrzności, dzięki skwapliwemu ratunkowi przez nadesłanie woyska z Neapolu, ucichła burza i oddaliła się już od nas; używamy nareszcie dobroczynney spokoyności: Mieysce morderczych toporów, zastąpił teraz miecz sprawiedliwości, pod którym, odbierając zasłużoną karę, codziennie głów kilka spada.

Messyna, 31 Lipca.

Od czasu, jak mamy dokładnieysze wiadomości z Palermy, powiększyła się u nas obawa, lubo dotąd nie masz jeszcze żadnego śladu zjadliwey choroby, od którey, abyśmy wolni zostali, wątpić się godzi, z przyczyny, że już dostała się do Syrakuzy i do Katanei. Ostatnie doniesienia z Syrakuzy, były dosyć zatrważające: bo i tam wystąpił lud z karbów posłuszeństwa, usunął władze i zmusił do ustąpienia nieliczne woysko, zająwszy warownią, w posiadaniu którey jest dotąd. Port Syrakuzy zamknięto dla wszystkich okrętow, przybywających z Palermy, Neapolu i t. p.; dozwolono przystępu tylko okrętom z Malty, co daje powód do słusznego podeyrzenia i do bardzo rozciągłych domysłów. Nie można wątpić, że Rząd nasz w Neapolu, przedsięweźmie skuteczne śrzodki, aby położyć koniec tak nieszczęsney rozpuście, co jest naygorętszém życzeniem wszystkich dobrze myślących. Z niecierpliwością oczekujemy przybycia woyska neapolitańskiego, i ciekawi jesteśmy, jak też ze strony pospólstwa tuteyszego przyjęte zostanie. Zdaje się, że go czeka opór zacięty.

Rzym, 3-go Sierpnia.

Żyjemy tu w ciągłey niepewności, nie wiedząc, czy mamy cholerę lub nie. Lekarze nie mogą się zgodzić, Rząd zaś, idąc za zdaniem większości, uważa miasto za zdrowe. Zachodzące wydarzenia są zbyt wątpliwie podane: słowem nikt nie wie, co mu sądzić należy. Tymczasem z rozkazu Papieża przygotowano już kilka gmachów na szpitale i opatrzono je we wszystkie potrzeby. Od kilku dni illuminują także na ulicach obrazy Nayśw. Panny i przyległe im domy, na podziękowanie, że ochroniła miasto od zarazy. Na jutro zapowiedziano wielką processyą, na którey sam Papież znaydować się będzie, aby prosić nieba o dalsze ocalenie. Wszystkim urzędnikom duchownym i świeckim, zabroniono oddalać się z miasta pod utratą funkcyi, toż samo lekarzom, chirurgom i aptekarzom. Lud pospolity nie wierzy w istnienie cholery, ale natomiast mniema, co jest gorzey i grozi niebezpieczeństwem, że mu truciznę zadają. (*G. C.*)

H i s z p a n i a.

Madryt, dnia 6 Sierpnia.

Otrzymano tu dzisiay doniesienie, że Karoliści pod dowództwem znanego Elio, są tylko o 4 godziny drogi od Segowii; z listów prywatnych wyczytujemy zaś, że już zajęli to miasto i przednie straże swoje wystawili aż pod Venta de la Trinidad, między Madrytem i San Ildefonso. Zdaje się, iż będą chcieli wpaść do Lagraña i Escurial, dla złupienia obu tych zamków Królewskich, w razie gdyby tam zdążyli przybydź przed Jenerałem Mendez *Vigo*, i przed woyskiem, które wczoray wieczorem i dziś rano wysłano śpiesznie z Madrytu.

— Wczora wieczorem, udali się Ministrowie do Królowey wdowy, z przedstawieniem zapytania: czyliby w

чаѣ нападенія Карлистовъ на Ла-Гроника, защищать лучше дворецъ или садъ Санъ-Ильдефолсо? Королева объявила, что особенно должно обрещать вниманіе на сей послѣдній.

— Извѣстія изъ Каталоніи неблагопріятны. Баронъ *Мееръ* увѣдомляетъ, что съ малою своею силою ничего не можетъ предпринять. Сверхъ того присовокупляетъ, что если ему неотправать въ помощь покрайней мѣрѣ 10,000 чел. тогда Карлисты овладѣютъ Сеу д'Ургелемъ и другими мѣстими въ Верхней и Нижней Монтаріи. (*G. C.*)

Разныя извѣстія.

Одна изъ Шведскихъ газетъ сообщаетъ, что въ краѣ этомъ есть теперь чудовище страннаго вида, въ сравненіи съ которымъ ничто не значатъ извѣстные Самскіе близнецы. Въ небольшомъ Финляндскомъ мѣстечкѣ, Біолоскинъ, за 12 лѣтъ родилось двое близнецовъ сросшихся спиною въ перемѣнномъ положеніи головъ, такъ, что когда одинъ стоитъ на ногахъ прямо, другой также въ перпендикулярномъ положеніи, но ногами вверхъ, такимъ образомъ одинъ, всегда долженъ удерживать всю тяжесть тѣла другаго. Но это состояніе нисколько для нихъ необременительно. Трудъ сей они перемѣняютъ каждую четверть часа; по истеченіи сего, натуральнымъ инстинктомъ, они переворачиваются на воздухѣ, такъ, что тотъ который былъ въ верху, становится на землѣ. Періодическая эта перемѣна дѣлается съ такою правильностію, что родителямъ ихъ служатъ почти вмѣсто часовъ. Недавно братья эти показали еще новость, что въ минуту такого превращенія, совершаютъ гораздо большее пространство нежели во время обыкновеннаго хода, такъ, что каждый разъ перепрыгиваютъ около 3 аршинъ, и теперь при пріобрѣтенномъ навыкѣ, могутъ перегонять на бѣгу, самую быструю лошадь. (???) (*T. P.*)

— Когда недавно спросили у одного изъ Англійскихъ Министровъ, чтобы дѣлали, еслибъ производство внутренняго сахара такъ распространилось какъ во Франціи? отвѣчалъ: „Мы велѣли бы во всей странѣ истребить свекловицу, ибо трудно понять хорошія выгоды отъ двухъ взаимно истребляющихъ себя вещей."

— Въ Римѣ обращаетъ теперь общее вниманіе небольшой мальчикъ по прозванію *Партеніо Фульгіо Кашилло*, урожденный въ Аморѣ въ Сициліи. Онъ понимаетъ десять языковъ, хотя вовсе необучался ни одного, кромѣ своего отечественнаго. Представленный недавно Неаполитанскому Королю и Папскому Нунцію въ Неаполѣ, онъ привелъ ихъ въ удивленіе доказательствомъ своихъ чрезвычайныхъ способностей.

— Въ Эдинбургской газетѣ *Scotsman*, помѣщена статья тамошняго Профессора Александера, объ изобрѣтенномъ имъ гальваническомъ телеграфѣ изъ проволокъ, который приводится въ движеніе съ помощію клавишей. Уже сдѣланы надъ нимъ опыты на разстояніи полутора часа. Отъ прикосновенія клавиша къ мѣдной проволокѣ обозначаются отдѣльныя буквы алфавита или извѣстныя сокращенія. Чтобы время отъ времени придавать проволокѣ новую гальваническую силу, Г. Александеръ предполагаетъ учредить, въ извѣстныхъ разстояніяхъ, станціи. Для защиты проволоки отъ внѣшнихъ вліяній, предлагаетъ онъ разныя средства. Издержки на проведеніе проволоки между Лондономъ и Эдинбургомъ обойдутся не болѣе какъ въ 1000 ф. ст., такъ что на всѣ 25 буквъ алфавита потребуется 25,000 ф. ст. Внѣшняя покрышка и прочіе расходы будутъ простираться до 75,000 ф. ст. Всѣ издержки не превзойдутъ суммы, потребной на устройство желѣзной дороги на пространствѣ 6 или 7-ми Англійскихъ миль. Если положить на сообщеніе каждаго извѣстія пять минутъ, въ продолжніе которыхъ можно, по буквамъ, передать 65 словъ, и если, сверхъ того, положить, что телеграфъ дѣйствовать будетъ по 6-ти часовъ ежедневно, то, взимая за каждое извѣстіе по пяти шиллинговъ, можно будетъ въ теченіе года получить 10,000 фунт. дохода отъ телеграфа. Лица, находящіяся на концахъ проволоки, будутъ вести между собою какъ бы изустный разговоръ, и распространеніе этой системы сообщенія во всемъ Королевствѣ произведетъ совершенный переворотъ въ производствѣ дѣлъ всякаго рода. Изобрѣтеніе предложено Правительству на испытаніе, и сдѣланы приготовленія для произведенія опытовъ надъ металлическимъ кондукторомъ въ 50 или 100 Англійскихъ миль длиною. Если на всемъ этомъ протяженіи окажутся несомнѣнные слѣды равновременнаго пробѣганія гальванической жидкости, то Г. Александеръ ручается за успѣхъ своего плана.

razie uderzenia Karolistów na La-Granica, wypadało bronić pałacu, czyli też grodu San Ildefonso? Królowa oświadczyła, iż szczególniey na ten ostatni wzgląd mieć należy.

— Doniesienia z Katalonii nie są pomyślne. Baron *de Meer* pisze, że z małą garstką woyska swego, nic przedsiębrać nie może. Dodaje nadto, iż jeżeli nie poślą mu jak nayprędzey przynaymniey 10,000 ludzi w pomoc, Karoliści opanują Seu d'Urgel i inne mieysca w wyżezey i niższey Montarii. (*G. C.*)

Rozmaite Wiadomości.

Z jedney z gazet Szwedzkich dowiadujemy się, iż kray ten posiada teraz dziwo, potwornego ukształcenia, przed którém nikną nawet znani bracia Siamczycy. W małém Finlandzkiém miasteczku Bioloskin, przed 12 laty, urodziła się para bliźniąt, zrosłych grzbietem w naprzemianległym głów kierunku tak, że kiedy jeden stoi na nogach pionowo, drugi zostaje także w kierunku pionowym, ale z nogami obróconemi do góry. Tym sposobem jeden dźwigać zawsze musi cały ciężar ciała drugiego. Ale stan taki bynaymniey nie jest dla nich uciążliwym. Zamieniają się oni w tey pracy co kwadrans; po upływie tego czasu, przez wrodzony instynkt, wywracają na powietrzu młynka tak, iż ten, co był w górze, staje natomiast na ziemi. Peryodyczna ta zmiana odbywa się z taką regularnością, iż służy prawie ich rodzicom zamiast zegaru. Niedawno bracia ci uczynili jeszcze odkrycie, iż w chwili takiego wywrótu, przesadzają przestrzeń daleko większą, aniżeli przy zwyczaynéin chodzeniu tak, iż za każdą razą przeskakują około 3 arszynów, i teraz za pomocą nabytey wprawy, prześcigać mogą w biegu nayważniejszey rączości konia. (???) (*Tyg. Pet.*)

— Gdy nie dawno zapytano jednego z Ministrów Angielskich: coby uczynili, gdyby wyrabianie cukru krajowego tak się upowszechniło, jak we Francyi? odpowiedział: „Kazalibyśmy w całym kraju wytępić do szczętu buraki, nie możemy albowiem pojąć dobrego mienia z dwóch nawzajem się niszczących rzeczy."

— W Rzymie zwraca teraz powszechną uwagę młody chłopiec, nazwiskiem *Partenio Fulcio Cachillo*, rodem z Amoro w Sycylii. Rozumie on dziesięć języków, lubo żadnego, prócz rodowitego, nie uczył się wcale. Stawiony niedawno przed Królem Neapolitańskim i przed Nuncyuszem Apostolskim w Neapolu, zadziwił ich dowodami swych szczególnych zdolności.

—Gazeta Edymburska *Scotsman*, udziela artykuł Professora tamecznego *Alexandra*, o wynalezionym przezeń telegrafie galwanicznym z drótów, który otrzymuje ruch za pomocą klawiszów. Czyniono już doświadczenie na przestrzeni półtory godziny. Przez dotknięcie klawisza do drótu mosiężnego, oznaczają się oddzielne litery alfabetu, czyli znajome skrócenia. Dla nieustannego nadawania drótowi nowey siły galwaniczney, P. *Alexander* chce urządzić w pewnych odległościach, stacye. Względem zabezpieczenia drótu od wpływu zewnętrznego, podaje on rozmaite środki. Koszta zaciągnienia drótu między Londynem a Edymburgiem wynosić będą niewięcey jak 1,000 f. szt. tak, iż na wszystkie 25 liter potrzeba 25,000 f. szt. Zewnętrzne pokrycie i inne wydatki uczynią do 75,000 fun. s. Cały koszt nie przewyższy summy, potrzebney na wybudowanie drogi żelazney na 6 lub 7 mil angielskich rozciągłości. Przeznaczając na udzielenie każdey wiadomości 5 minut, w przeciągu których po literach można zakommunikować 65 wyrazów i nadto zważywszy, że telegraf będzie w ruchu po 6 godzin na dzień, tedy za każdą wiadomość pobierając po 5 szyllingów, w przeciągu roku można mieć dochodu 10,000 fun. Osoby, znaydujące się w końcach drótu, prowadzić będą między sobą jakby ustną rozmowę, a rozszerzenie tego systematu kommunikacyi w całém Królewstwie zrządzi zupełną zmianę w odbywaniu spraw wszelkiego rodzaju. Wynalazek ten podany został Rządowi do doświadczenia, i uczyniono przygotowania próby do konduktora metallicznego na 50 lub 100 mil angielskich długości. Jeśli na całey tey przestrzeni okażą się niemylne ślady jednoczesnego przebiegania galwanizmu, tedy P. *Alexander*, ręczy za powodzenie swojego planu.

ВИЛЬНА. Типограф. А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Августа 20 д. 1837 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. Кав. *Левъ Боровскій*.